

บทที่ 3

‘วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า’

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ซึ่งมี รายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ปีการศึกษา 2543 มีจำนวน 1922 คน แยกตามจังหวัดซึ่งมี 8 จังหวัด ได้แก่ นครนายก 159 คน ปราจีนบุรี 272 คน สระแก้ว 292 คน ฉะเชิงเทรา 321 คน ชลบุรี 310 คน ระยอง 224 คน จันทบุรี 222 คน และตราด 122 คน และแยกตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก ได้ 651 คน ขนาดกลาง 847 คน และขนาดใหญ่ 424 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำนวน 322 ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดตัวอย่างตามสูตรของยามานะ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
 N = จำนวนประชากร 1922 คน
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนในการศึกษานี้เท่ากับ ร้อยละ 5
 N = $\frac{1922}{1+1922(0.05)^2}$
 $n \approx$ = 332 คน

คัดเลือกตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดและขนาดของโรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียนและรายจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษา 12

ขนาดโรงเรียน จังหวัด	ประชากรจำแนกตามขนาดโรงเรียน			รวม	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน			รวม
	เล็ก	กลาง	ใหญ่		เล็ก	กลาง	ใหญ่	
1. นครนายก	87	56	16	159	9	23	8	40
2. ปราจีนบุรี	121	104	47	272	11	21	10	42
3. สระแก้ว	58	158	76	292	12	12	11	35
4. ฉะเชิงเทรา	107	145	69	321	12	22	12	46
5. ชลบุรี	84	141	85	310	12	22	10	44
6. ระยอง	69	94	61	224	10	20	10	40
7. จันทบุรี	76	99	47	222	9	19	12	40
8. ตราด	49	50	23	122	9	28	8	45
รวม	651	847	424	1,922	84	167	81	332

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรในการศึกษาค้างนี้ มีดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ มี 6 ตัวแปร ได้แก่

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 ตำแหน่งทางการบริหาร
- 1.5 จำนวนนักเรียน
- 1.6 ประสบการณ์ในการบริหาร

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 การจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
- 2.2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
- 2.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
- 2.4 การจัดและบริหารงานสวัสดิภาพในโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ ขนาดของโรงเรียน ประสบการณ์การบริหารของผู้บริหาร และลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยมีมุ่งศึกษาในด้านการจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา และการจัดและบริหารงานสวัสดิภาพในโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open ended) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารโรงเรียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ได้อย่างเสรี

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตรวิชาสวัสดิศึกษา คู่มือการใช้หลักสูตร หนังสือเรียน คู่มือการสอน วารสารและเอกสารต่างๆ รวมทั้งรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
 2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่จะวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย 22 ข้อ การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน 18 ข้อ การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา 18 ข้อ และการจัดและบริหารงานสวัสดิภาพในโรงเรียน 20 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 78 ข้อ
 3. นำแบบสอบถามให้ที่ปรึกษาตรวจพร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องและเหมาะสม
 4. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางสุศึกษา จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา การใช้ภาษา เนื้อหาสาระของแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมกับการนำไปใช้
- เกณฑ์ของการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้
- 4.1 เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาสุศึกษาในสถาบันผลิตครูและมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 6 ท่าน
 - 4.2 เป็นศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่นิเทศวิชาสวัสดิศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 1 ท่าน
 - 4.3 เป็นอาจารย์ผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน (ดูภาคผนวก ก)

5. ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหาร โรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 ท่าน ซึ่งไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างประชากรเพื่อหาความเหมาะสมของภาษา ความชัดเจนในเนื้อหา การเรียงลำดับคำถาม เวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามและปัญหาอื่นๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ สำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขอีกเล็กน้อย

6. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 30 ฉบับ ดังกล่าวในข้อ 2 มาคำนวณหาค่าความ เชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ .96 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 12 เพื่อขอความร่วมมือในการจัดส่งแบบสอบถามให้กับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอของแต่ละจังหวัดในเขตการ ศึกษา 12 ได้แก่ นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด โดยส่งถึงผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และส่งกลับถึงผู้วิจัย โดยผู้วิจัยติดแสตมป์และจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยเพื่อให้ส่งคืนได้อย่างสะดวกและ ตามกำหนด

2. ในกรณีที่มิได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อกับผู้ที่ยังไม่ได้ออกส่งคืนมา โดยขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถาม ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการศึกษาครั้งนี้

3. ผู้วิจัยได้ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2543 ถึง 30 กันยายน 2543 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งสิ้น 332 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.86 ดังตารางที่ 1

การจัดกระทำข้อมูล

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถาม ฉบับที่สมบูรณ์นำไปวิเคราะห์

2. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักของแต่ละข้อ และ บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS

3. นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและทำการทดสอบสมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science – SPSS) ของสำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแยกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางการบริหาร ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหาร แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 นำมาทำการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 หาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนที่ได้จากการศึกษาปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยกำหนดคะแนนและแปลความหมาย

2.1.1 กำหนดค่าคะแนนระดับปัญหาสวัสดิภาพ ดังนี้

ปัญหาสวัสดิภาพมากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
ปัญหาสวัสดิภาพมาก	เท่ากับ 4 คะแนน
ปัญหาสวัสดิภาพปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
ปัญหาสวัสดิภาพน้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
ปัญหาสวัสดิภาพน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย	เท่ากับ 1 คะแนน

เกณฑ์ดังนี้

2.1.2 ทำการแปรความหมายของค่ามัชฌิมเลขคณิตเป็นระดับของปัญหาใช้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับปัญหาสวัสดิภาพมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับปัญหาสวัสดิภาพมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับปัญหาสวัสดิภาพปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับปัญหาสวัสดิภาพน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับปัญหาสวัสดิภาพน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

2.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรเพศ ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-way ANOVA) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง